

[Vagn Bro.]

Jeg vil spørge det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen, hvor der er noget i Lovforslaget, blot et enkelt Ord, som rører ved Foreningsretten. Ikke paa noget Punkt forhindrer jo Lovforslaget eller de Ændringsforslag, som er stillet, at Foreningerne vil kunne trives og florere her i Danmark, ganske som de har kunnet hidtil.

Derimod er der en anden Grundlovsparagraf, som berøres af den Lovgivning, der her er Tale om, og det er Grundlovens § 81, hvor det klart og tydeligt hedder, at alle Indskrænkninger — der gøres ingen Undtagelse, der siges kort og godt: *alle* Indskrænkninger — i den lige og frie Adgang til Erhverv, som ikke er begrundet i det almene Vel, skal hæves ved Lov.

Naar der endvidere i Betænkningen henvises til et Par Paragraffer i den tyske Forfatning, hvor der tales om Foreningsfrihed til Værn og Fremme af Arbejdsvilkaar o. s. v., ja, saa maa jeg sige, at vi kunde saamænd udmærket godt have de samme Lovbestemmelser her i Danmark, selv om vi nu — forhaabentlig snart — faar den Lov, der her er Tale om. Vi vender os jo ikke mod Foreningsfriheden paa dette Omraade; Adgangen til den lovlige Lockout og Strejke forbliver jo uantastet, naar det foreliggende Lovforslag vedtages; vi vender os kun mod Misbrug, og Misbrug er jo ikke grundlovshjemlede.

Til det ærede Medlem Hr. Holstein skal jeg sige, at vel kan han kræve meget af dette høje Ting — og det maa jeg sige, det gør han ogsaa —, men naar han nu ogsaa vil have os til at diskutere et Grundlag, hvorefter han kan bruge Ordet retsstridig i § 1 i en Betydning og stemme for det, medens han, naar det samme Ord staar i § 3, lægger en anden Betydning ind i det og derfor maa stemme imod det, saa fritager han i Virkeligheden ethvert Medlem i dette høje Ting for at følge ham i en saadan Fortolkning.

Til det ærede Medlem Hr. P. Munch skal jeg gøre en lille Bemærkning — jeg bliver desværre ikke i Stand til at komme dybere ind paa Emnet. Han henviser nu til Ordet „utilbørlig“. Tidligere, da vi drøftede et Lovforslag, hvori dette Ord: utilbørlig, fandtes, sagde det ærede Medlem: Hvad er egentlig Meningen med dette frit i Luften svævende Ord? Nu stiller det ærede Medlem dette Ord op til Sammenligning. Altsaa maa dette Ord være et Begreb, hvad det ærede Medlem altsaa

under tidligere Samlingers Debat ikke mente det var. Det, som er Meningen med Ordene: paa uberettiget Maade — og det skal være det sidste, jeg skal sige herom —, er det, som den højtærede Justitsminister i Gaar slog fast, nemlig: Retsstridighedsbegrebet i videste Forstand. Denne Rigsdag, som i Dag drøfter disse Forhold, har ikke alene Lovgivningen, den positive skrevne Lov, men i denne Henseende ogsaa Praksis for sig; hvis Folketingets Flertal var imod den gældende Praksis her i Landet, altsaa „Højesteretslovingen“, ja, da kunde man ikke vedtage en Lov som denne, der sætter det, som er uberettiget, lig det, som er retsstridigt, hvad det foreliggende Lovforslag i Dag slaar fast i videste Forstand, og hvad vi har udtalt. Vi lovgiver her i Danmark ved at fastslaa det, som i Dag er den almindelige Retsopfattelse, det, som har faaet sit Udtryk i Højesterets Afgørelser, og saa vil man, naar Loven er vedtaget, paa yderligere udviklet Retsopfattelses Grund kunne udvikle dette nærmere og derigennem komme til det, der i Fremtiden vil være den almindelige Retsopfattelse. Jeg for min Part ønsker at slaa fast, at vi i Dag ved Vedtagelsen af en saadan Lovbestemmelse — og det er det afgørende og betydningsfulde — netop slaar den Retspraksis fast, som er her i Landet, idet vi, som Flertalsbetænkningen siger, saa overlader det til den yderligere Udvikling af den almindelige Retsopfattelse, altsaa ikke den juridiske, kundgjorte Retspraksis i Dag, men til den almindelige Retsopfattelse, at værne disse Forhold, saaledes som de til enhver Tid efter denne Retsopfattelse bør værnes.

Tvedegaard: Jeg skal efter yderste Evne søge at rette mig efter den højtærede Formands Henstilling og fatte mig saa kort som muligt, selv om der var adskilligt, jeg gerne vilde have sagt under Behandlingen af disse Ændringsforslag, men jeg skal indskrænke mig til at omtale de Bemærkninger, som det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen har fremført direkte til Landboforeningerne og delvis ogsaa til mig personlig om vor Forfølgelse af Landhaandværkerne, i Særdeleshed Smedene. Jeg maa her først sige, at det ærede Medlem efter min Opfattelse i høj Grad er inde paa et Sidespor. Det har aldrig nogen Sinde været saaledes og vil heller ikke blive det i Fremtiden, at Bønderne, Landboforeningerne tænker sig paa nogen som helst Maade at iværksætte Forfølgelse